

Editorial

Mocensko-politická prezentace a reprezentace českých králů v Lužicích a ve Slezsku (14. – první polovina 17. století)

Lenka Bobková – Mlada Holá

Česká koruna patří k těm státním útvarům, které vznikly na základech středověkých státoprávních vazeb mezi panovníkem centrální země, v daném případě českým králem, a jiným svébytným regionem. Úloha krále jako jediného relevantního reprezentanta celé Koruny zůstala zachována i v raném novověku, protože se nevytvořila žádná centrální stavovská instituce, která by představovala druhý politicko-mocenský pilíř tohoto poměrně volného svazku politicko-správně, tj. i stavovsky uzavřených zemí. Proto je důležité sledovat mechanismy vlády konkrétního panovníka, a to jak systém jeho královské správy, tak rozmanité formy jeho osobní angažovanosti, včetně vizuální prezentace, jejíž výzkum se zvláště v posledních třech desetiletích velmi rozvinul. Publikována byla řada teoretických studií i prací zaměřených na různé panovnické rituály, slavnosti, symbolickou komunikaci, státoprávní symboly ve výtvarném umění apod.

Většinou ale byly projevy reprezentace panovnické moci sledovány samostatně pro středověk a pro raný novověk, jen výjimečně došlo ke komplexnímu zpracování souvisejících otázek v širším časovém záběru. Domácí bádání se koncentrovalo především na výzkum v českém a moravském prostředí, přičemž se ale určité pozornosti dočkaly i tzv. vedlejší země České koruny. S cílem umožnit komparaci s obdobně orientovaným evropským výzkumem bylo koncipováno osmé kolokvium z cyklu *Korunní země v dějinách českého státu* zaměřené na mocensko-politickou prezentaci a reprezentaci českých králů v Lužicích a ve Slezsku od 14. do první poloviny 17. století. Pozvání na toto jednání uspořádané v Praze ve dnech 7. a 8. února 2018 přijali čeští, němečtí, polští a rakouští odborníci. Některé vybrané a oproti přednesené podobě značně rozšířené příspěvky zpřístupňuje předkládané tematické číslo časopisu *Historie – Otázky – Problémy*.

První okruh tvoří panovnické pobyty ve vedlejších zemích České koruny, s důrazem na tzv. holdovací cesty, jejichž hlavním cílem bylo přijetí slibu věrnosti. Zároveň byly příležitostí k reprezentaci panovníka (studie L. Bobkové, M. Holé, J. Hubkové, P. Kozáka, G. Wąs, J. Zdichynce). Z oblasti správy korunních zemí byla sledována zejména strategie výběru a činnost úředníků jmenovaných českým králem ve Slezsku a v Horní Lužici (W. Gojniczek, T. Velička) a dokumenty vydané Václavem IV. pro Dolní Lužici (T. Dufková). Odraz moci českých králů ve vedlejších zemích České koruny pak umožnila postihnout analýza hmotných a literárních pramenů (A. Barciak, W. Iwańczak, M. Winzeler). Pozornosti se dostalo také problematice státoprávního uspořádání České koruny a politické komunikace (B. Czechowicz, M. Vanča).

Doufáme, že příspěvky nabídnou nové pohledy na různé formy a prostředky uplatnění vlády českých králů ve vedlejších zemích České koruny a současně přispějí k revizi dosavadního domácího i zahraničního bádání.